

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 54 UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 7. marca 1939

NAROCNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujcem 25.— din.

Cena
din 1.—

Pogajanja Miaje s Francom

Po še nepotrjenih vesteh so se pogajanja med novo madridsko in nacionalistično vlado v Burgosu že pričela — Franco zahteva naglo sklenitev premirja, sicer grozi s splošnim napadom — Dogodki po madridskem prevratu

MADRID, 7. marca. Novi obrambni odbor šestorice, ki je bil ustanovljen po prevratu v noči od nedelje na ponedeljek pod vodstvom generala Casade, je takoj poklical v Madrid generala Miajo in mu dal mandat za sestavo nove vlade. Namen novega španskega republikanskega režima je uvesti z generalom Francom pogajanja za časten mir, v primeru neuspeha pogajanj pa nadaljevati boj do konca. General Franco je baje že stopil v stik z novo republikansko vlado in jo pozval, da sklene premirje in mir, ker bo v nasprotnem primeru dal takoj ukaz za splošni napad na madridski in vseh ostalih frontah. Zaradi tega se pričakuje še ta teden dokončna odločitev, ali se bo španska državljanska vojna končala s sporazumom, ali pa nadaljevala do končne odločitve na bojiščih.

SESTAVA NOVE VLADE.

MADRID, 7. marca. V teku včerajšnje noči je bila sestavljena nova vlada republikanske Španije, ki ji načeluje general Miaja. V vladi je tudi ves obrambni odbor, ki je strmoljavil vlado dr. Negrina. Notranji minister je general Casada, zunanji pa Besteiro. Takoj po sestavi nove vlade je general Miaja po radu naslovil apel na prebivalstvo republikanske Španije, naj ohrani mir. Naloga vlade bo, da doseže mir, a ta mir mora biti seveda časten. Le tako bo mogoče napraviti konec morili, ki mori Španijo že tretje leto in vrnil Španijo napredek. Prevzem oblasti se je izvršil v vsej tišini, da je prebivalstvo Madrida zanj izvedelo šele preko radia, oz. iz časnikov. Po mestu vlada mir. Le tu in tam so se poskušali postaviti komunisti v bran, toda brez uspeha. Včeraj je obrambni odbor sklenil aretirati člane Negrinove vlade, ki pa so medtem z letali pobegnili v Francijo.

GOVOR GENERALA CASADE.

MADRID, 7. marca. Prva posledica sestave nove vlade generala Miaje je bila, da so bili komunisti takoj izključeni od vsakega sodelovanja. Komunistični voditelji so bili internirani ali konfinirani in zastraženi. Član nove vlade in obrambnega odbora general Casada je imel sinoči po radu nagovor na republikanske vojske v strelških jarkih: Med drugim je dejal: »Vojaki! Mislite samo na interese domovine. To je, da dosežemo mir pod pogojem, da nam bo zažamčena varnost in neodvisnost. Šele tedaj bomo odložili orožje. Govorim vam v imenu milijona mož, ki so odločeni, bojevati se do zadnje kaplje krvi, samo da rešijo svobodo Španije, a so obenem prav tako odločno pripravljeni prepročiti, da bi se Španija potopila v morju krvi, ako se jim žamčati časten mir. Izbrajte torej, toda vedite, da je naša volja trdnjša kakor jeklo naših bajonetov. Vojaki Španije, naj živi španska republika!«

PO VSTAJI V CARTAGENI.

MADRID, 7. marca. Po vsej republikanski Španiji je bil tekom včerajšnje dne obnovljen mir in red. Vlada je razglasila, da bo v kralju in v najstrožnji središnji zadržala vsak nadaljnji potkus neposlušnosti ali omahovanja v trenutku, ko je popolna skoga in disciplina življenjsko vprašanje republikanske Španije. Položaj v Cartageni je še vedno negotov, dasi je bil upor popolnoma zatrt. Ta upor ni bil v nobeni zvezi s prevratom v Madridu. Večina bojnih ladij republikanske mornarice je odplula iz pristanišča. Te ladje so videli pozneje na odprtem morju pluti v smeri proti Bizerti v francoski Tuniziji. Madridska vlada pa je prejela radiogram, ki ji zagotavlja lojalnost republikanskega brodograditelja.

TUNIS, 7. marca. Francoska oblastva so že ukrenila vse potrebno za sprejem

republikanskega španskega brodograditelja, obstoječega iz treh križark in več manjših ladij, ki je pobegnilo iz Cartagene. Pričakuje se, da bodo priplule ladje v Bizerto in bodo tam internirane.

TUNIS, 7. marca. Na glavnem trgu v Alžiru je pristalo večeraj veliko špansko letalo z Rusi, med katerimi je bila tudi neka znana španska komunistična voditeljica. Ženska je bila internirana.

KONEC NEGRINOVE VLADE.

TOULOUSE, 7. marca. Bivši španski republikanski ministri predsednik dr. Negrin in bivši zunanji minister del Vayosa priletela večeraj s še štirimi bivšimi ministri iz Španije na letališče v Toulouse, od koder so se begunci odpeljali dalje v Pariz. Ostali bivši ministri so prileteli v Casale.

ORAN, 7. marca. Semkaj je iz Španije priletel bivši španski letalski minister.

Miron Christea umrl

SINOČI JE UMRL V CANNESU V FRANCIJI ROMUNSKI PATRIARH IN MINISTRSKI PREDSEDNIK MIRON CHRISTEA.

CANNES, 7. marca. Včeraj je umrl tu romunski patriarh in ministrski predsednik Miron Christea, ki je prišel pred tedni na francosko Riviero, da bi si popravil zdravje, je pa še bolj zbolel in nazadnje obolel. Umrl je v starosti 71 let. Njegovo truplo bo prepeljano v Romunijo. Pokojnik je bil prvi patriarh romunske pravoslavne cerkve, ki je šele leta 1925 postal samostojna. Po smrti kralja Ferdinanda I. je bil patriarh Miron Christea član regentskega sveta, po padcu Gogove vlade je pa postal predsednik romunske vlade. Zlasti ta njegova zadnja

funkcija je bila kaj nenavadna, kajti doslej se še nikjer ni zgodilo, da bi bil kak poglavar pravoslavne cerkve minister ali celo ministrski predsednik. Miron Christea je bil tudi ugleden znanstvenik in cerkven pisatelj. Med drugim je prevedel tudi Sveto pismo iz staroslovanske v romunščino. V Romuniji je odredeno za pokojnik prvim patriarhom in predsednikom vlade splošno žalovanje. Kot novi predsednik vlade se omenja dosednji podpredsednik in notranji minister Calinescu.

Slovaki groze z odcepitvijo

SLOVAŠKO TOLMAČENJE BISTVA SPORA MED SLOVAŠKO AVTONOMO IN PRAŠKO OSREDNJO VLADO.

BRATISLAVA, 7. marca. K sporu, ki je nastal med slovaško avtonomno in praško osrednjo vlado, se pojasnjuje v slovaških poučnih krogih, da obstaja glavno v tem, ker se skušajo v Pragi vrnil k starim centralističnim metodam. Predvsem odklanja Praga vsak resen slovaški vpliv v skupnih ministrstvih in njihovih zadevah, zunanji politiki, vojski in finančah. Posebno hud odpor je pa povzročilo dejstvo, da skuša Praga izkoristiti finančno stisko Slovaške v okrevanju njene avtonomije. Prekinjena pogajanja za likvidacijo teh nesoglasij so se sicer obnovila, vendar še ni mogoče preokovati, kako se bodo obnesla. V slovaški javnosti se pojavljajo glasovi, da bi se mogla Slovaška v primeru neposlušnosti v Pragi tudi popolnoma osamostiniti in ločiti od ČSR. V Pragi pa zopet groze, da bodo, ako bo potrebno, »segljili tudi po drugačnih sredstvih.«

Angleška zlata rezerva

LONDON, 7. marca. Zlata rezerva Angleške banke se je dvignila za sto milijonov funtov ali 26 milijard dinarjev na 60 milijard din. Vsota izkazov, ki so kriti z vrednostnimi papirji, se je znižala za 100 milijonov funtov na 300 milijonov. Ustanovljen je poseben izravnalni fond 94,433.145 funtov, ki bo služil kot rezerva izven budgetnih potreb. Londonska Angleška banka bo odslej vsak teden izdajala izkaz o zlatem kritju in vsakokrat določala ceno za zlato po stanju na tržiščih.

Zapiski

Mahatma Gandhi

Zaradi despotizma maharadža Redžkote, ki prizadeva zlasti usodo parijev, je prišel indijski narodni junak Mahatma Gandhi novo gladovno stavko in s tem

vzneliril vso Indijo, ki se zaradi njegove visoke starosti boji za njegovo življenje. Karamahandra Gandhi je bil rojen 2. oktobra leta 1869, in bo tako letos v jeseni dočkal 70-letnico življenja. Gimnazijo je študiral v Indiji, univerzo pa v Angliji in postal odvetnik. Bojeval se je proti Angležem najprej v Južni Afriki in bil večkrat zaprt. Pozneje je začel oznanjati v boju za pravice in svobodo Indije pasivno resistenco. Gospodarski bojkot ter spravo med obema glavnima indijskima verama, hindizmom in mohamedanstvom. Prav tako je postal prvi bojevnik za socialne pravice parijev. Kot narodni voditelj je dobil naslov »mahatma«, kar torej ni njegovo ime, kakor mnogi napačno mislijo. V tem trenutku pričakuje vsa Indija v skrajni napetosti, kako se bo končal čudni boj med velikim mahatmo in močnim maharadžo. Boli verjetno je, da bo zmagal Gandhi.

Mussolini — Pij XI. — Pij XII.

Odnosaji med papežem in predsednikom italijanske vlade so bili svoj čas zelo napeti. Posebno 1. 1931., ko so bili na Mussolinijev ukaz zaprti vsi lokalni Katoliške akcije in so isti ostro napadali Vatikan. Tedaj je Pij XI. odgovoril z odločno potezo in v znani encikliki ostro ožigosal poslopanje proti Cerkvi. Svet je strmel! Posebej tiskane izvide s papeževim besedilom so skrivaj razširili po vsej Italiji. L'Osservatore Romano je izšel predčasno z besedilom papeževega protesta na prvi strani. Po kioskih Rima je bil tist na mah razgrajben, vsi naročniki so prejeli po dva izvoda. Radio je vsebino enciklike razširilo po vsem svetu. — Udarce na Vatikan je bil zavrnjen, razmere med državo in Cerkvijo ne dolgo zatem ublaženo. Danes je znano, da je pri sestavi enciklike pomagal svojemu predniku sedanji papež Pij XII.

Anglija utrjuje pot v Indijo

»Daily Express« pravi, da gradi Anglija na Vzhodu tri »Gibraltarje«. V proračunu je načrt z izdatkom 5 milijonov funtov za verigo trdnjav v Singapuru, Trincomalee na Ceylonu in v Adenu v Arabiji. Vsa ta mesta so z letalskimi oporišči določena za to, da zagotovijo in zavarujejo Veliki Britaniji pot na Vzhod. Singapursko pomorsko oporišče je stalo že 7 milj. funtov, zdaj je določenih še 2.500.000 funtov za dovršitev dela. Singapur bo najmočnejše pomorsko oporišče na svetu.

Dvajset let svetovnega miru

»Daily Express« navaja statistiko o vojnah v dobi 20-letnega »miru« na svetu. Od podpisa Kelloggovega pakta znaša število vojnih žrtev okoli pet milijonov. V vojni med Paragvajem in Bolivijo, ki je izbruhnila zaradi ene same pošne znamke, je padlo 100.000, v abesinski vojni približno 55.000 ljudi. Španska državljanska vojna je terjala nad milijon in pol mrtvih vojakov in civilnega prebivalstva. V japonsko-kitajski vojni so bile žrtve približno iste. Če dodamo še osebe, ki so umrle izven bojišč, zaradi poškodb za časa teh vojn, znaša število žrtev v 20 letih poveljnega »miru« okrog pet milijonov ljudi...

Maribor, 6. marca.

Iz Indije, dežele mistike in fakirov, svetih rek Inda in Gangesa, bujnega rastlinstva in nepretrdnih džungel, je blisnila v svet senzacionalna vest. Gandhi, preok, politik in socialni revolucionar Hindov, zemlje najdragocenejšega biseru v britski cesarski kroni, je znova dvignil svoj glas za tlačeno rajo. Slabotni starec se je zaprl v samotno sobico in napovedal, zdaj že petič, to pot menda zares, gladovno stavko — do smrti.

London je vznemirjen, svet z napetostjo pričakuje nadaljnjega poteka dejanja, ki lahko do temeljev petreše mogočni imperij v Indijskem oceanu. Gladovna stavka, tako zvana dhurna, je bila Hindom že v davni poslednje orožje za doseg človeških pravic. Gandhijeva prostovoljna smrt bi utegnila v sedanjem razrahljanem mednarodnem položaju dovesti do dalekosežnih posledic.

Na prostoru, velikem kakor polovica Evrope, se je po 5000 letni zgodovini Indije nagnelo 350 milijonov ljudi. Prebivalstvo Amerike, Afrike in Avstralije bi komaj zadostovalo za obsežnost pojma, kolikšnega pomena je za Vel. Britanijo kolonija, ki izpolnjuje sama tri četrtine imperija! Le hladnokrvni, spretni diplomati in gospodarji morja so zmogli z ločnim izrabljanjem verskega nasprotja obvladati po prebivalstvu sedemkrat močnejšo Indijo.

Indija je pravi Babilon, kjer se meša 150 jezikov raznih veroizpovedi. Hindov je 220, muslimanov 70, budistov 12 in katolikov 2 milijona. Bogati radže izmogajo že 80 milijonov ljudi, brezpravno rajo loči do 3000 kast. Pol milijona indskih mater rodi že v 12—13 letu, nad 40 milijonov prebivalcev revnega podeželja nima dostikar kaj jesti. V zemlji bogatih zakladov premoga, železa, bakra, svinca, zlata, cinka in mangana je 72% poljedelcev. V okolici velikih industrijskih središč z nad 26 milijoni nezavednih delavcev orje že 30 milijonov kmetov z prastranim, lesenim plugom.

In vendar so Angleži že mnogo pripomogli k napredku velevalne kolonije. Samo za njeno varnost so vrgli milijarde denarja v utrditve Singapure. S posadko 90.000 vojakov, katerim je pridelenih 180.000 domačinov, po večini hrabrij in zanesljivih Gurkozov iz Nepala, strahujejo 350 milijonov ljudi! Dežela je zaradi nemirov zelo trpela, v najtežjih dneh je staval narod vse svoje nade v posredovanje velikega sinu, Mahatma Gandhija.

Gandhi se je bil, kakor večina indskih izobražencev zadnjega polstoletja, izsolal v Angliji. Pravne študije je dovršil v Londonu in se po treh letih, pol bogatih izkušenj vrnil v domovino. Odvledniško službo pri višjem sodišču v Bombayju je opustil in odpotoval v južno Afriko. V Pretoriji se je odločno zavzel za rojake — rudarje, ki so jih Angleži nameravali izseliti.

Po 20 letih se je Gandhi vrnil v Indijo in stopil na čelo preporodnega gibanja. Med svetovno vojno je bil pridelen ambulanci Rdečega križa v Londonu. Po zagotovitvi Lloydja Georgea, da bo Indija po vojni dobila samoupravne olajšave, je Gandhi navdušeno podžgal rojake na pomoč Angležem. Po njegovi zaslugi je Indija poslala nad milijon vojakov na bojišče!

Po vojni je prišlo razočaranje. London je obljubil požr, češ, da bi Indija, brez varstva močne roke, v medsebojnem obračunavanju izkravala. Ko so kolonialne čete 1. 1919 v severni Indiji pobile nad tisoč domačinov, je Gandhi prevzel vodstvo revolucionarnega kongresa. Z vso strastjo užaljene duše je dramil narod k odporu proti imperializmu, dokler ga niso 1. 1922, zaprli. Po dveh letih je še šel znova na pot in s tiho agitacijo po deželi pozival narod k bojkotu angleškega blaga. Bil je še večkrat zaprt, po brezuspešnem trudu, da bi s ponovno gladovno stavko izvozel Indiji značaj samoupravnega dominiona, se je razočaran umaknil. Angleško ustavo je odločno odklonil ter do zadnjega ostal nepomirljiv borec za pravice in svobodo svoje domovine.

Indija je razburjena. Dvesto milijonski narod Hindov je v duhu zbran okrog svojega vodje. Čaka in pričakuje, da bodo gospodarji imperija razumeli njih teženje in pravično uredili življenje na zemlji, ki je vredna tepe budočnosti.

Čudne spremembe v Hustu

PRAGA JE POSTAVILA GENERALA PRCHALO ZA NEKAKEGA DIKTATORJA KARPATSKE UKRAJINE. — RAZBURJENJE V HUSTU.

HUST, 7. marca. Osrednja vlada v Pragi se z odlokom prezidenta republike razpustila avtonomno vlado Karpatske Ukrajine in imenovala novo, ki jo sestavlja msgr. Vološin kot predsednik, general Prchala kot notranji, finančni in prometni minister ter poslanec Stefan Kiočurak kot gospodarski, socialni, zdravstveni minister itd., dočim je dosedanji minister Revaj izpadel. Po novi

spremembi je postal general Prchala, proti kateremu je bilo čutili že doslej v ukrajinski javnosti velik odpor, dejanski diktator Karpatske Ukrajine. Sprememba vlade je povzročila tu veliko vznemirjenje in odpor. V mestu so se zbrale množice ljudi, ki so pozvale msgr. Vološina, naj proti odredbam iz Prage odločno protestira. Obenem so bile nove demonstracije proti generalu Prchali.

Načrti proti Japoncem

ANGLIJA IN AMERIKA NAMERAVATA Z GOSPODARSKIMI UKREPI OKREPITI KITAJSKO IN OSLABITI JAPONSKO.

LONDON, 7. marca. »Daily Telegraph« piše, da se z bližanjem konca španske državljanske vojne pažnja angleške vlade zopet obrača proti japonsko-kitajskemu sporu. To dokazuje tudi dejstvo, da se pripravljajo novo veliko angleško posojilo Kitajski za sanacijo kitajske valute. Anglija hoče na ta način pomagati Kitajski v boju proti Japoncem. Angleško posojilo bo znašalo okoli 5 milijonov funtov sterlingov, kar bo v omenjene na-

mene popolnoma zadostovalo. Razen tega se bo mogla Kitajska okoristiti z novim zakonom o garanciji izvoznega rizika, ker bo kitajska vlada tako lahko naročila v Angliji najpotrebnejši bojni material. V Londonu in Washingtonu pa vedno bolj premišlujejo tudi o tem, da bi z močnim, večstranskim gospodarskim pritiskom prisilili Japonce, da opustijo svojo akcijo na Kitajskem in jo likvidirajo.

Ameriški glas za sodelovanje

ZEDINJENE DRŽAVE NAJ BI PODPRLE ANGLIJO IN FRANCIJO. SENAT ODOBRILO GRADNJO 600 LETAL. DEBATA O UTRDITVI GUAMA.

NEW YORK, 7. marca. Bivši zunanji minister Stimson je objavil v »New York Times« članek, v katerem se zavzema za takojšnjo pomorsko pomoč Zedinjenim državam Angliji in Franciji, čim bi bili napadeni. V svojem članku naglašava, da je ameriško brodogradništvo preslabo, da bi moglo braniti Ameriko na obeh oceanih. Prav tako pa bi tudi Francija, še manj pa Anglija, mogli uspešno obraniti svojo pomorsko posest, ko je ta razpršena po tako ogromni površini. Najnuj potrebno je torej najhujše sodelovanje vseh treh demokracij na morju.

WASHINGTON, 7. marca. Po daljši

debati je senat sprejel predlog o povečanju zračne brambe za 6000 letal. Neki govornik je zahteval, da se sestavi komisija, ki bo kontrolirala nabavo letal.

WASHINGTON, 7. marca. Včeraj je bil v ameriškem kongresu podvzet nov poziv, da merodajne strani, da se doseže utrditve otoka Guama. Vrhovni poveljnik ameriške flote, admiral Leahy, je izrazil razloge opozicije, češ da ne gre za nikakoli močno utrditve otoka, če se dovoli vsota 5 milijonov dolarjev, ker bi bila za nepremagljivost otoka potrebna vsota 200 milijonov dolarjev. To stališče je napravilo na kongres globok vtis.

Oborožitev posojilo Velike Britanije

LONDON, 7. marca. Ob priliki finančne debate v zvezi z najetjem 800-milijonskega posojila za oborožitev, je finančni minister sir John Simon objavil finančno moč angleških davkoplačevalcev. Tako je v letu 1936-37 naraslo število milijonarjev za 10 na 539. Istega leta je plačevalo nad 400 funtov dohodnine 95.000 oseb, 182 oseb je plačevalo 40—50.000 funtov dohodnine, 204 osebe 50—70.000 funtov, 73 oseb 70—100.000 funtov, 80 oseb nad 100.000 funtov. Podoba je, da bo ogromno posojilo v kratkem podpisano.

Povečanje angleške trgovinske mornarice

LONDON, 7. marca. Bivši mornariški minister Duff Cooper se je včeraj v daljšem govoru zavzel za takojšnje povečanje trgovinskega brodogradništva, ki bo v primeru vojne za nujno dobavo surovin in prehrano iz kolonij na Angleško, zelo potrebno. Potrebno je, da se gradi devet linjskih ladij-velikanov, pozabiti pa ne smemo, da je tonaža trgovinske mornarice zadnja leta precej padla. Pohvalil je osebe trgovinske mornarice, ki se marljivo vežba v streljanju s topovi.

GANDHIJEVA ZADEVA NA SEJI ANGLEŠKE VLADE.

LONDON, 7. marca. Gandhijeva gladovna stavka in napeto stanje v Radžkotu sta primorala ministrstvo, da se je sinoči resno bavilo z razmerami v Indiji. Podkralju v Indiji so bila dana navodila, naj vpliva na Gandhija, da opusti svojo stavko.

KALKUTA, 7. marca. Včeraj je bil četrti dan Gandhijeva prostovoljna protesta. Po zdravniškem sporočilu je noč prebil mirno. Kot posledica audience članov indijske kongresne stranke, ki so naprosili indijskega podkralja, larda Lynnhithgowa za posredovanje, se je podal guverner Zahodne Indije Giffon na obisk k Mahatmi Gandhiju. Maharadža države

Redžkot je izjavil, da ni bil njegov namen prekiniti stike z Gandhijem.

ZIDOVSKA TIHOTAPSKA DRUŽBA V BEOGRADU.

BEOGRAD, 7. marca. Policija je aretirala 12 članov židovske tihotapske družbe za devize in valute, ki je škodovala Jugoslaviji za 40 milijonov dinarjev. Nekoga Zida so zasačili v trenutku, ko je zavijal bankovce okrog nog in staval nanje mavčevno oblogo. Pri njem so našli lažni zdravniški list za potovanje v neko tuj kopaljšče.

NEMCI DOBE UMETNO VINO.

BERLIN, 7. marca. Vodja delovne fronte dr. Ley je včeraj izjavil, da ni mogoče zahtevati od Nemčev, da bi pili le kavo in čaj, ker pa stremeti Nemci vina ne marajo, se vrše že poizkusi, da se najde pi-jaka, ki bo nadomestila vino.

Krvava drama v Konjicah

BIVŠI OROŽNIŠKI NAREDNIK USTRELIL KAPLARJA JOKOVIČA IN SMRTNO NEVARNO OBSTRELIL GOSTILNICA KO GUČKOVO IZ TEPANJA.

Slov. Konjice, 7. marca. Pred dobrim tednom je Konjicane razburila židovsko dejanje odstopiškega orožniškega narednika, 32-letnega Crnogorca Milana Bajagića, ki je iz službene samokresne streljal na svojo ženo Anico Žukovo iz Tepanja. Po tem dejanju je Bajagić neznan kom pobegnil.

Zand. kaplar Jovo Joković iz orožniške postaje je bil včeraj nemalo presenečen, ko je dobil od svojega rojaka Bajagića pismo, v katerem ga prosi za sestanek. Ta je bil dogovorjen za sinoči ob 19. uri pred gostilno Lipuš v Oplotnici, kjer sta se imenovala tudi sestala. Ko ga je Joković po službeni dolžnosti hotel aretirati, se mu je njegov tovariš postavil v bran. Potegnil je samokres sredi cesti in oddal dva strela na Jokovića, ki se je smrtno zadet zgrudil na tla. Bajagić ga je s strelj pogodil v vrat in glavo.

Po krvavem dejanju je Bajagić naglo pobegnil v Tepanje, kjer se je ustavil

Gafencu, ev odhod iz Varšave

VARSAVA, 7. marca. Romunski zunanji minister Gafencu je ob svojem odhodu iz Varšave včeraj naglasil, da je z doseženimi rezultati nad vse zadovoljen. Daje je dejal, da je naprosil Becka, naj ob priliki svojega obiska v Londonu z angleško vlado razmoti židovsko vprašanje tudi v imenu Romanije. Ob koncu je pa omenil še s posebnim zadovoljstvom sklep o zgraditvi poljsko-romunskega prekopa med Baltskim in Črnim morjem.

Novo volitve v Belgiji

BRUSELJ, 7. marca. Kralj je včeraj podpisal ukaz o razpustu parlamenta. Novo volitve bodo 2. aprila. Deželni sveti, ki volijo senatore, se bodo zbrali 12. aprila, naslednji dan se pa sestane senat in parlament na skupno zasedanje. Do volitev bo vodil prehodno vlado ministrski predsednik Pierlot.

PRED VOLITVIJO NOVEGA FRANCO-SKEGA PREZIDENTA.

PARIZ, 7. marca. Daladier se je včeraj v razgovoru s predsednikom senata domeni o sklicanju skupščine v Versailles, ki izvolijo novega predsednika republike.

ZIDJE PRED USODNO ODLOČITVIJO.

LONDON, 7. marca. Židovska delegacija se je včeraj sestala na posvet, ali naj se sploh še udeležijo palestinske konference ali ne. Sklep bo odvisen od razgovora s kolonialnim ministrom Macdonaldom.

OBOROŽEVANJE ROMUNIJE.

BUKUREŠTA, 7. marca. Rožanski vojni proračun, kakor se ta zahtuje, povečan za milijardo lejev. Razen tega se bodo uporabile za oborožitev in utrditve tudi še večje vsote izrednih kreditov.

OBSDOBE POLJSKIH AKADEMIKOV.

VARSAVA, 7. marca. Zaradi napada na nemško veleposlaništvo v Varšavi je bilo obsojenih okoli 100 akademikov na plačilo globe 20 do 40 zlotov ali na ustrežajočo zaporno kazen v primeru neizterljivosti.

WIEDEMANN V AMERIKI.

NEWYORK, 7. marca. Bivši poseben Hitlerjev zaupnik, stotnik Wiedemann, ki je postal nemški generalni konzul v San Franciscu, je nastopil svojo novo službo.

ANGESKE POMORSKE VAJE.

GIBRALTAR, 7. marca. Angleško atlantsko sredozemsko brodogradje je včeraj odplulo na odprto morje k drugemu delu velikih pomorskih vaj.

GRB PAPEŽA PIJA XII.

VATIKAN, 7. marca. Papež Pij XII. si je izbral grb z golobom, ki nosi v kljunu oljkovo vejo miru in sprave. Kot krona je na grbu malteški križ s trodelno tiaro. Na grbu je napis »Opus iustitiae pax«.

POŽAR NA ROMUNSKEM LETALIŠČU.

BUKUREŠTA, 7. marca. Včeraj popoldne je na letališču severno od Bukurešte izbruhnil zaradi kratkega stika požar in uničil 17 letal.

Borza. Curih, 7. marca. Devize. Beograd 10, Pariz 11.67, London 20.645, Newyork 440.25, Milan 23.15, Berlin 176.65, Praga 15.06.

Smužarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 7. marca.)

Peca: +2, pooblašeno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 50 cm, smuka odlična. Koča pod Kopo na Pungartu: —4, megle, no, mirno, 15 cm pršica na podlagi 40 cm, smuka odlična. Moziška koča: —5, pooblašeno, mirno, 60 cm pršica, smuka odlična.

Domači zapiski

Proračun pred skupščino

Včerajšnja seja narodne skupščine je sprejela postavke za invalidnine, pokojnine, državne dolgovne in pravosodstvo. O vrhovni državni upravi je govoril fin. minister Djuričič, za njim še pet poslancev. K razpravi o invalidnih se je poleg dr. Ogrizka vrstilo pet govornikov. Po pojasnitvi finančnega ministra o stanju državnih dolgov in govoru dr. Tupanjanina, je pravosodni minister dr. Ružič podaril pomen sodstva in potrebo, da dobimo čimprej nov zakon o sodnikih. V razpravi se je posl. Vebler zavezal za premeštev vrhovnega sodišča za Slovenijo iz Zagreba v Ljubljano. Govoril je o pomankanju kreditov za apelacijske sodišče v Ljubljani in o stanju mariborskega sodišča. Po govorih petih poslancev je skupščina prešla na proračun prosvetnega ministrstva, kjer je med drugim za ljubljansko univerzo določenih 30 milijonov dinarjev.

Državni dohodki v Sloveniji

Ob priliki proračuna, ki je zdaj v razpravi v narodni skupščini, skuša A. Bercler v »Sloveniji« doznati, koliko prispeva dravska banovina k skupnim državnim dohodkom. Neposredni davki znašajo približno 423 milijonov, užitnina (trošarina) 151 milj., take 164, carine 203, monopol 266, državno gospodarstvo 850 milijonov, skupaj dve milijardi 57 milijonov dinarjev. V primeri z državnim proračunom pomenja ta znesek 16 odst. prebivalstvo Slovenije pa znaša v primeri z državnim celoto le 8 odst. Pisec meni, da bi bilo treba dosedanja prihodek dohodke v Sloveniji znižati, tako da bi ostalo doma za samoupravo 800 milijonov din. Danes znaša banovinski proračun le 197 milijonov din, niti ne 10 odst. tega, kar daje Slovenija državi!

Pol stoletja »Pravnika«

Dne 18. t. m. bo proslavilo društvo »Pravnik« pol stoletja svojega obstoja. Ustanovljeno v zarji našega preporoda je društvo z odličnimi delavci na čelu in s svojim prepotrebim glasom »Slovenski Pravnik« mnogo pripomoglo k lepemu razvoju naše pravne vede. Ponovno je dvignilo svoj glas za ustanovitev pravne fakultete in univerze v Ljubljani. Cela vrsta razprav in zbirk zakonov naših odličnih pravnikov je dokaz klenega semena, iz katerega je vznikla preprotna ustanova za popolnitev poznavanja našega pestrega, socialno-pravnega življenja.

Slab vtis govora poslanca Gabrovška

Govor slovenskega poslanca Franca Gabrovška v narodni skupščini, v katerem je nastopil proti temu, da se stavijo za rešitev hrvatskega vprašanja razne zahteve in pogoji, je zbudil v politični javnosti veliko pozornost. Zlasti je bila opažena njegova velika bojazen pred novimi volitvami. »Hrvatski dnevniki« piše, da je posl. Gabrovšek skušal slab vtis govora popraviti s tem, da je takoj nato dejal, da se je zelo nerodno izrazil. Prepričeval je, da je hotel reči, da Hrvatim in Slovencem zato niso potrebne nove volitve, ker oni vedo, kaj hočejo. »Hrv. dnevnik« pravi, da je iz Gabrovškovega govora videti, da želi Cvetkovičeva vlada delati s sedanjo narodno skupščino in z njo sklepati tudi politične zakone. List dostavlja, da Hrvatim ni potrebna razprava o tem, kaj hočejo. Hočejo videti dejanja in uresničenje svojih idealov. Ako bo ostalo samo pri razpravah in ne bo prišlo do dejanj, ne bo to njihova krivda.

Pismo g. Davidoviča

V Beogradu je bila zabava pristašev demokratske stranke. Politični govor je imel g. Milan Grol. Prebral je tudi politično pismo g. Ljube Davidoviča, voditelja demokratske stranke, ki se prireditve ni mogel udeležiti.

Za zvezo Slovenije z morjem

se zavzema sušaški tednik »Primorje«. »Država pobira velike pristaniške takse, povečanje in moderniziranje pristanišča na Sušaku pa čaka že leta na rešitev. Treba je čimprej zvezati Slovenijo z železnico na Vrbovsko, zgraditi moderno avtomobilsko cesto iz Ljubljane na Sušak.

Novice

Zakaj naj se ukine dekliška šola v Ptuj?

NERAZUMLJIV IN NEUPRAVIČEN PRE DLOG, KI JE VZBUDIL SILNO OGORČENJE.

V Ptuj delajo gotovi krogi na tem, da se ukine okoliška dekliška osnovna šola, ki naj se združi z deško. Nameravana ukinitve je vzbudila v Ptuj pri zadeti okolici vznemirjenje.

Krajevni šolski odbor za Ptuj – okolico, je leta 1890, zaprosil merodajne činitele, da se ustanovi dekliška okoliška šola. Deželna vlada za Stajersko je prošnji le nerada ustregla, toda morala se je vdati složnemu nastopu vseh narodno čutečih ljudi v Ptuj. Ze takrat so uvideli živo potrebo osamosvojitve dekliške šole. Šola je izvrstno uspevala vse do najnovejših časov, saj je danes najboljša organizirana šola v Ptuj. Posveča jo 308 deklic. Nedomda pa so se začeli glasovi, češ da je boljše, če se dekliška šola ukine in podredi deški. Mnogo ljudi je vzelo ta predlog v resen pretres.

Zanimivo je, da je iniciativa tega pred-

loga zavita v skrivnostno meglo in dejstvo je, da je bil ta akt postavljen brez vednosti staršev in da od prizadetih ni imel nihče vploga vanj. Iz pedagoških vidikov pač ni umestno, da se ukine dekliška šola z nad 300 deklicami, za katerih vzgojo morejo bolje skrbeti ženske kot pa moški, in iz materialnih vidikov tudi ne more biti utemeljeno. Število učnega osebja se z ukinitvijo ne bi znižalo. Sedanja upraviteljica Gulin Ljudmila je splošno spoštovana in priljubljena pri vseh slojih. Zategadelj je ljudstvo upravičeno ogorčeno nad nameravanim početjem. Povsod gre razvoj naprej, grade se šole. V Ptuj pa bi se ukinjale!

Upamo, da bodo merodajni sami uvideli nekoristnost takega predloga in bodo ohranili ljudstvu to, kar si je že v Avstriji priborilo.

Nedelja v preški metropoli

NEPRISTRANSKO PRIZNANJE »VEČERNIKU«. — TOŽBE OBRTHNIKOV IN DELAVCEV.

Nedeljski izlet me je vodil v Ljutomer, v metropolo naše lepe in sončne Priekije. Kamor koli sem prišel, povsod naj bi prijatelji, čitatelji »Večernika«, ki si živahno utirajo pot v Sloveniji. Sto hval, sto nasvetov in želja. Pišite tudi kaj o nas, o naših krajih, tudi pri nas je mnogo perečih problemov, o katerih naj bi »Večernik« razpravljalo. Tako in podobno so mi govorili gostoljubni in vedno prijazni Ljutomercani. Mnogo zanimivega sem zvedel.

Tako mi je bivši načelnik Zadruga oblačinskih obrti g. Trstenjak pripovedoval, da je v Štrigovi pravo gnezdo šušmarjev. Tam je nad 50 šivilj-šušmar, ki jih obrtna oblast tolerira. V Štrigovi je namreč bil v veljavi madžarski zakon, ki je smatral šiviljsko obrt za domačo obrt, za katero ni treba obrtnega lista. To pojmovanje se je preneslo v sedanjo generacijo in se je zato šušmarstvo v Štrigovi celo razpaslo. Tako imajo tamkajšnje šivilje, ki

nimajo obrtne pravice, celo učenke in pomočnice, ne plačujejo pa nikakih davkov. Bivši načelnik zadruga oblačinskih obrti je napravil nešteto vlog na merodajna mesta, naj se to vprašanje vendar že reši, pa je ostalo vse po starem — seveda na škodo zakonitih obrtnikov. Zato naj se vsaj sedaj ta krivica odpravi.

Mnogo tiho želja so mi zaupali tudi ljutomerski delavci. Kakor znano, je v Ljutomeru razvita usnjarska industrija. Delavci se bore za izboljšanje položaja in želeli je, da jih merodajni pri tem stremljenju podprejo.

Meščani Ljutomera si želijo tudi več strpnosti, politične namreč. Pravili so mi, da sosed sosedu zaničuje in da obrtniki iste stroke dela proti svojem učenju itd. Ne vedo pa, da s tem škodujejo le sebi in da se jim drugi na njihov račun smejejo. Zato je treba v tem pogledu malo več pameti. Več skupnosti bo za vse koristno.

-ig.

Drzen beg iz jetišnice

S PONAREJENIM KLJUČEM IN TVEGANIM SKOKOM V GLOBINO SE JE DOKOPAL DO PROSTOSTI.

Celje, 7. marca.

Iz zaporov okrožnega sodišča v Celju je poletni 33-letni Bianchi Rudolf, ki je bil že mnogokrat kaznovan radi vlomov in tatvin na več let robije. To pot je odsedeval kazen 18 mesecev. Čakalo ga je še 6 mesecev zapore in 3 leta pridržka. Vlomil je v jetišnico v pazniško sobo,

kjer je s ponarejenim ključem odklenil obešanko, ki je zaklepala okena v mreži. Skočil je s prvega nadstropja, preplezal žid in zbežal mimo cerkve sv. Duha. Včeraj jutraj se je preoblekel in pustil jetniško obleko v Caterjevem mlinu. Domneva se, da mu je moral kdo pri poslu pomagati.

Trikrat prodano dekle

TRGOVEC Z DRVIM KUPIL TRINAJSTILETNO DEKLE ZA 1000 DIANRJEV IN 13 m DRV, PRODAL PA JO JE ZA 10.000 DIANRJEV.

V okolici Kosovske Mitrovice je bila te dni zelo nenavadna poroka. Nevesta je bila že trikrat prodana. Vsakokrat za višjo ceno. Posredovalec je bil trgovec z drvmi Imer Suljović. Ker ni vedel, kako bi prišel do denarja, da bi si kupil konja in voz, se je poslužil zelo nenavadne domisljice. Na zvit način si je 30 letni Imer pridobil naklonjenost 13 letne Hajrije, ki se je odločila, da postane njegova žena. Z očetom sta se pogodila za 5000 dinarjev. Ker ni imel gotovine, je

Imer ponudil za dekle drva. Kupčija se je razdrla in oče je prodal svojo hčer drugemu snubcu. Deklica pa je na dan svoje poroke svojemu ženinu pobegnila. Osmarčeni Husija, tako je bilo namreč ženinu ime — je zahteval povračilo kupnine. Oče je denar že porabil in je bil zato primoran dati svojo hčer Imru za tisočaka in drva. Iznajdljivi trgovec pa je dekle prodal nekemu bogatemu snubcu za 10.000 dinarjev.

Zbor 800 koroških borcev

V BORBI ZA PRIZNANJE DOBROVOLJSTVA.

Celje, 7. marca.

Včeraj so se hoteli zbrati na Glaziji jutraj ob 8. koroški borci celjskega okraja, da s spovedom krenejo na zborovanje v Narodni dom — moške in le s transparentom: Hočemo priznanje dobrovoljstva! Ta spoved pa se ni mogel razviti in so se zbrali dobrovoljci v Narodnem domu, kjer so govorili in poročali g. Brišček, predsednik glavnega odbora Andrejko in dr. Mejak iz Šostanja. Zborovalci so sprejeli resolucijo, v ka-

teri zahtevajo za vse, ki so od leta 1918. do 1920. z orožjem branili domovino, spominske kolone, prvenstvo v podeljevanju služb, zagotovilo o normalnem napredovanju in ugodnosti na železnici. Po zborovanju se je razvil dolg spoved mož — kmetov, obrtnikov, delavcev, ki so s krvjo cementirali mejnike naše države in si takrat niso utegnili vzeti plačila za svojo narodno zavednost v naturalijah. Krenili so na dvorišče vojašnice, kjer je polkovnik g. Defar spregovoril nekaj

spominskih besed za Malgajem in tovariši. Borci so položili k spomeniku venec, četa vojakov pa je oddala tri salve.

Požar na Dravskem polju

V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil v Šikolah pri Pragerskem požar, ki je uničil dvema posestnikoma do tal gospodarski poslopji, tretjemu pa le delno. Požar je nastal najprej pri Fureku, od koder se je razširil še na ostali poslopji. Na pomoč so prihiteli domači gasilci, ki so s trudom ogenj omejili. Ogenj se je hitro širil, ker so bile hiše krite s slamo. Kako je nastal požar, ni znano.

o. Iz sodne službe. V Šmarje pri Jelšah je premeščen sodnik Bruno Inkret iz Kostanjevice. Napredovala sta sodnika Vladimir Kraut iz Celja in Bogomir Roš iz Laškega.

o. Zborovanje slovenskih bojnikov v Ljubljani. Preteklo nedeljo je bil v Ljubljani občni zbor slovenskih bojnikov, na katerem so razpravljali o spremembi društvenih pravil.

o. Obrtna razstava v Celju. Tudi letos bo v Celju velika obrtna razstava. Ta gospodarska prireditve bo od 20. julija do 6. avgusta.

o. Angleške štipendije za naše dijake. Letos je British Council v Londonu razpisal za diplomirane absolvente vseh fakultet dve štipendiji po 250 funtov za študijsko leto. Štipendije so namenjene za izpopoln. študij v Angliji. Interesenti morajo dokazati, da zadostno obvladajo angleščino. Prošnje na posebnem formulirju je vložiti do 17. marca na rektorat ljubljanske univerze.

o V Hotinji Vasi je izbruhnil požar pri posesniku Mihaelu Sagadinu. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Hotinje vasi in ogenj lokalizirali. Škodo cenijo na 40 tisoč din.

o Po kratki mučni bolezni je preminul 80 letni Alojz Gselman iz Hotinje vasi.

o Živa bakla. Na Rožičnem pri Kamniški Bistrici se je 10-letna posestniška hčerka Slavka Brzlec grela ob pastirskem ognju. Deklica se je plamenu preveč približala, ker se je njena obleka vnela. Pričela je goreti in deklica je bila podobna bakli. Hudo opečeno Slavko so prepejali v ljubljansko bolnišnico.

Celle

c. Pogreb Janje Bervarjeve, soproge viš. sodnega pis. oficila in tajnika celjske gasilske župe, bo danes ob 5. popoldne iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču. — V bolnišnici sta umrli 23-letna frizerka Marija Pirnat iz Laškega in 63-letna preužitatarka Kok Elizabeta iz Smartnega ob Paki.

c. Koncert Glasbene Matice iz Ljubljane bo v ponedeljek, 13. t. m. Verdijevega »Trubadurja« bo danes zv. s pričetkom ob pol osmih vzprijorila ljubljanska opera v gledališču.

c. Občni zbori. Danes ob 20. imajo v Delavski zbornici občni zbor brivski pomočniki in pomočnice, jutri v Narodnem domu Krajevna zaščita dece in mladine, v četrtke strelska družina.

c. Po pomoči smo v sobotni številki v poročilu »Kdo bo novi celjski župan?« napisali, da prevzema g. K. Gologranc stalno več občinskih naročil. G. Gologranc je mestni svetnik in po zakonu tega ne more. Prevzel je le dela na zgradbi nove stavbe Pokojinskega zavoda na Krevki cesti.

c. Dražba zaplenjenih predmetov bo v četrtek ob 9. na okrožnem sodišču v sobi 17.

»Vstaja — pada — vstaja — pa...??«

Maribor

Naši bodoči tekstilni mojstri

TUDI V MARIBORU RASTE GENERACIJA, KI BO V NAJKRAJŠEM ČASU TAKO STROKOVNO IZOBRAŽENA, DA BO LAHKO NADOMESTILA VSE »NE-NADOMESTLJIVE TUJCE«.

Ob udeležbi delegatov iz Zagreba, Ljubljane in drugih središč tekstilne industrije je imelo društvo tekstilnih tehnikov v Mariboru pri »Orlu« svoj 1. letni občni zbor. Iz poročila dosedanjega odbora je razvidno živahno delovanje organizacije v preteklem poslovnem letu. Ker primanjkuje pri nas še vedno domačih strokovno izobrazanih ljudi, je društvo pokrenilo in vodi tekstilni večerni tečaj v Mariboru, ki ga obiskuje veliko število tečajnikov. Odboru je bilo za uspešno delovanje izrečeno priznanje, nakar je bil z malimi spremembami ponovno izvoljen dosednji odbor. Predsednik Polak, podp.

Berlič, tajnik Vrhunc, blagajnik Gobec, odborniki Vodopivec, Gašparin, Orešič, Tomažič, Domicelj, Spes, Naglič, Zamuda in Pahor.

Po volitvah se je razvila živahna debata o vprašanju zaposlitve inomecem v tekstilnih podjetjih, ki je danes še vedno ali še bolj pereče kot je bilo v početkih razvoja tekstilne industrije. V tem pogledu kakor tudi v drugih stanovskih vprašanjih so zborovalci začetli nove smerice za bodoče delovanje te organizacije in je upati, da bo našla pri tem oporo tako v naši javnosti kakor pri oblastih.

Borba proti šušmarstvu in kaznilnici

Z OBČNEGA ZBORA ZDRUŽENJA KROJAČEV.

Sinoči je bil v Gambrinovi dvorani občni zbor Zdrženja krojačev in sorodnih obrti, ki ga je vodil predsednik g. Franjo Rajher, ki je uvodoma pozdravil zastopnika mestne občine, obrtnega referenta dr. Senkoviča, zastopnika Zbornice g. Sojka in načelnika brivske zadruge g. Novaka ter nato obširno poročal o uspešnem delovanju krojaške zadruge. Glavno delo je bila borba proti škodljivemu obrtnemu delovanju mariborske kaznilnice in proti šušmarstvu.

Statistične podatke je dal tajnik g. Pravič. Iz njegovega poročila posnemamo, da šteje združenje 223 članov, od katerih je 103 krojačev, 78 krojačic, 18 krojačev za perilo, 16 modistov itd. Krojaških nametšencev je bilo 269. O povolnem blaginjskem stanju je poročal blagajnik g. Zidarčič. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z g. Rajherjem na čelu. Ob zaključku zborovanja sta govorila dr. Senkovič in zbornični svetnik g. Sojč.

Razglasitev vojaškega razporeda

Mestno poglavarstvo v Mariboru, vojaški oddelk razglasi, da bo ponovna razglasitev razporeda obveznikov na travniku vojaškega vežbišča na Tezenu v nedeljo, dne 12. marca t. l. ob vsakem vremenu z začetkom ob 7. uri zjutraj ter traja nepretrgoma do pol 8. ure.

Razglasitve se morajo udeležiti vsi oni obvezniki, rojeni leta 1889 do vključno 1918, ki so vojaško pristojni v Mariboru in bivaljo v mestu ali njegovi neposredni bližini, ki se pa 5. marca t. l. razglasitve razporeda iz katerega koli vzroka niso udeležili.

Od te dolžnosti so izvzeti: vsi obvezniki,

ki stanujejo v Mariboru, niso pa vojaško pristojni v Mariboru, ki so se razglasitve udeležili dne 5. marca t. l.; rezervni častniki, vsi duhovniki ter vsi stalno in začasno neposobni.

Mestni avtobus bo vozil tudi to nedeljo iz Glavnega trga na Tezensko vežbišče in nazaj.

Opozarjamo, da pridejo obvezniki k ob-

javi razporeda izredni, sicer bodo odklonje-

ni in po zakonu najstrožje kaznovani ka-

kor oni obvezniki, ki se razglasitve tudi

12. t. m. ne bodo brez utemeljenega opravi-

čila udeležili.

Kritičen sprehod k „Trem ribnikom“

Ribnik pri gostilni Kliček pripada mestnemu opeševalnemu društvu. Sprehajalci se čudijo dohodu k »Trem ribnikom« ob mestnega parka dalje. Ograja ob potoku je v takem stanju, da ni podobna niti tistim v najrevnejših gorskih vaseh. Tudi ribnik sam je zelo zanemarjen. Če pomislimo, da bi ribnik moral služiti kot lep priključek k mestnemu parku, je njegova okolica za to pač skrajno neprimerna. Paviljon je veljal 350.000 dinarjev. Leto dni kasneje je popravilo tega paviljona zahtevalo novih 150.000 dinar-

jev. Ker so paviljon gradili v hudem mrazu, je spomladi vse razpokalo in nastali so novi nepotrební stroški. Ribniški čolni niso tako zgrajeni, da bi bila vožnja v njih varna. Okoli drugega ribnika, ki ga uporablja pivovarna Union, še sedaj ni ograje. Pešci so tam vedno v nevarnosti in je lani celo nekdo utonil v tem ribniku. Pivovarna je dobila pred dvema letoma nalag, da zasadi okoli ribnika živo mejo in potegne varovalne žice. Delavci so res zasadili mlade bukke, toda kar v trdo stezo in drevese sploh niso zava-

rovali. O ograji pa še do danes ni sledu. Zato je v javnem interesu, da se našeti nedostarki čimprej odstranijo.

Nočni požar sredi mesta

Okoli druge ure zjutraj je pričela goriti lesena uta elektrotehnikarja g. Tichyja v Slovenski ulici 16, ki jo je uporabljal za shranjevanje zabojev. O požaru so takoj obvestili mariborske gasilce, ki so ogenj lokalizirali. Nevarnost je bila za sosednje Ussarjevo skladišče ogroženo, ki se je že vnelo. Gasilci so po enurnem trudopolnem delu požarno nevarnost odstranili. Kako je požar nastal, še ni točno ugotovljeno. Škoda je krita z zavarovalnino.

m. Obrtniški tečaj v Mariboru. Obrtno-pospesevalni zavod bo priredil obrtniške tečaje za mojstrske izpite, za strokovno računovodstvo in geometrijo ter tečaj za knjigovodstvo. Interesenti dobe vsa pojasnila na okrajnem načelstvu v sobi št. 42 v drugem nadst.

m. Stanovanjski najemniki. Vsi, ki bi radi v zadevi bližnje konference stanovanjskih najemnikov v Zagrebu kakšno pojasnila, naj se javijo v pisarni Društva stanovanjskih najemnikov v Mariboru.

m. Materinski tečaj. Zvečer predava ob 20. uri v Ljudski univerzi g. M. Ledinek o temi »Kako spoznavam svojega otroka?«

m. Orkester Glasbene Matice v Mariboru. V sredo, 8. t. m., točno ob 20. uri skupna vaja za godala in pihala. Ker se bo koncert, na katerem se bodo izvajali Dvojakovi »Slovenski pesni«, vršil že v kratkem, je polnoštevilna udeležba vseh sodelujočih nujno potrebna. Načelnik.

m. Ljudska univerza v Studenčih. V četrtek, 9. marca, ob 19. uri bo predaval pisatelj Miško Kranjec o problemih slovenskega slovstva, v kolikor naj zanimajo tudi slovenskega delovnega človeka. K temu zanimivemu večeru so vsi prijatelji študentske Ljudske univerze posebej vabljeni. Istočasno bo prirejana razstava Kranjčevih del. Tudi novice v besedi in sliki! Vstopnine ni.

m. Z zborovanja avtomobilistov. K večerajšnjemu poročilu dodajamo, da je bil v odbor izvoljen še tovarnar g. Josip Hutter in da šteje mariborska sekcija Avtokluba 313 članov.

m. Obrtno gibanje v preteklem mesecu. Februarja je bilo pri tukajšnjem mestnem obrtnem uradu izbranih 19 obrtnih pravice na novo izdanih pa samo 14. Število obrti v Mariboru zopet pada.

m. Stojnice je podrl na vogalu Strossmayerjeve in Orožnevo ulice nekdo, ki je povzročil prodajalkam precejšnjo škodo.

m. Obveščeni smo, da 19 letni Slavko P. obleke ni ukradel, pač pa jo je dobil od svojega brata. Zato je njegovo tozadev-

no priznanje nerazumljivo. Prav tako ni točno dokazano, da bi imenovani sodeloval pri poskusu tatvine kolesa.

m. Pes jo je napadel. Sososed pes je napadel 11-letno Marico Vabič iz Gradiške in jo vrgel v desno roko. Dekliško so prepeljali v tukajšnji bolnišnico.

m. Prometna nesreča v Stolni ulici. Včeraj je neki osebni avtomobil v Stolni ulici podrl 41-letno postarjenico Marijo Bračičevo, ki je dobila tako hude poškodbe, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

m. Od doma je pobegnil 13-letni tkalčin sin Henrik Lukež iz Linhartove ulice. Vse povzročenje za dečkom je bilo brezuspešno.

m. Pletenka konjaka je neznan storilec ukradel gostilničarki Mariji Golobovi na Glavnem trgu. Tat je izrabil priliko, ko je bila klet odklenjena in odnesel konjak ter napravil okoli 300 dinarjev škode.

* Ogromno zanimanje za Plarico. V nedeljo, 19. marca, bo na mamuti-skakalnici velika mednarodna tekma v smučskih poletih. Nastopili bodo najboljši skakalci Evrope z rekordierem Bradom na čelu. Potrebne informacije za obisk daje »Putnik«, Maribor.

* Moderne krlinjske ure od din 55.— dalje, tudi na obroke brez zvišanja cen, pri M. Ilgerjev sin, juvelir. Gosposka 15. * Advokat Sattler Fran je otvoril svojo odvetniško pisarno pri Sv. Lenartu v Slov. gorah v hiši gospe Aublove.

Nočna lekarniška služba: lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova ul. tel. 7-01; lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta, tel. 21-79.

Kino

* Grajski kino. Danes »Koncert v Tirulu«. Helli Finkenzeller, Fritz Kampes, sodeluje dunajski deželni pevski zbor.

* Kino Esplanade. Danes zadnjič prekrasni film »Ona in njenih 100«. Od srede špijonažni senzacijski film »Tajna naloga«.

* Kino Union. Do vključno četrtega zelo zabavna humoreska »Mr. Deeds« z Gary Cooperom v glavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Partija Saha«. Red C. Sreda: Zaprti. Četrtek, ob 20.: »Pygmalion«. Premiera. Red B.

Premiera Shawove komedije »Pygmalion« je določena na četrtek, 9. t. m. Od enajst predstavljajočih oseb nastopa v vodilni vlogi V. Skrbinek, ki je to zelo zanimivo komedijo priredil za mariborski oder. Kot glavna junakinja cvetličarka Eliza se tokrat predstavi Rasbergerjeva. V nadaljnjih večjih vlogah pa nastopajo: Kraljeva kot g. Hlginsova; Gorinškova kot g. Eynsford Hillova; Zakrinskova kot g. Pearsova in Rasberger kot polkovnik Pickering. Dejanje te sodobne komedije se vrši v Londonu.

Kultura

Krešimir Baranović

Te dni slavi hrvatski Zagreb in z njim ves hrvatski narod petindvajsetletno umetniškega delovanja dirigenta in komponista Krešimira Baranovića, obenem pa tudi desetletnico, odkar je postal ravnatelj zagrebške opere. Rojen je bil Baranović v Slbeniku in se je že zgodaj posvetil glasbi. Leta 1914. je postal korepetitor in kmalu nato dirigent, leta 1929. pa ravnatelj zagrebške opere, ki je nedvomno najboljša v naši državi.

Baranović je dirigent velikega formata, kar je izpričal tako v operi kakor v filharmoniji in raznih društvih ter nastopil razen doma tudi drugod po državi in Evropi s popolnim uspehom. V teh 25. letih je dirigiral samo v operi okoli 2000 predstav. Njegova posebna zasluga pa je, da je kot dirigent in kot ravnatelj posvečal vso pažnjo domači in sploh slovenski operi, zlasti češki in ruski. V tem času je bil le eno samo sezono dirigent v Beogradu, l. 1928. je pa bil kot prvi dirigent slavne Ane Pavlovice z njo na turneji po Holandiji, Belgiji, Švici, Nemčiji in Italiji.

Baranović se je uveljavljal enako uspešno tudi kot komponist s celo vrsto skladb, med katerimi je dosegel največji uspeh balet »Srce iz lectae«. To je bil prvi balet,

ki je ponesel zmago hrvatske baletne glasbe v širši svet. Poleg tega je komponiral še balet »Svate«, »Cvetje male Ide«, »Vilinski konjiček« in »Imbrek z nosom«, operi »Strizeno-košeno« in »Turki gredo«, ki bo šele vprijeti, ter vrsto orkestralnih del, pesmi itd. Zaradi prevelike zaposlenosti v operi njegovo skladateljsko delo kvantitativno ni tako veliko, zato pa je tembolj kvalitativno.

Pet in dvajset let dela Krešimira Baranovića na zagrebški operi, in v hrvatski glasbi sploh, pomeni velik napredek in dvig. V tem času je dobila hrvatska glasba še celo vrsto drugih velikih dirigentov in komponistov — med katerimi naj omenimo predvsem slavnega Matanovića — ki so zasloveli daleč po Evropi, tako da Hrvati med južnimi Slovani v glasbenem oziru nedvomno prednjačijo. Moramo pa ob tej priložnosti žal znova ugovoriti, da je hrvatska glasba dandanes veliko bolj znana n. pr. Nemcem, kakor nam Slovincem, čeprav so nam Hrvati med slovenskimi brati najbližji. To v dejstvo bi se bilo treba končno že zamiliti in storiti potrebne korake za tesnejšo medsebojno spoznavanje.

REŠIMO SLOVENČINO

Kot ponatis iz »Slovenca« je izdal Janez Kalan pod navedenim naslovom na 40 straneh brošuro, ki nastopa proti neznamenemu pačenju slovenščine, ki ga doživljamo v naših dnevnih in tednikih, ostalih tiskovinah, po uradih itd. Brošura je dodal še poglavje o usodi slovenščine v Avstriji in Italiji s pravilno kritiko, da nismo s svoje strani storili za svoje zamejne rojake niti tistega, kar bi lahko. Kalanov protest je popolnoma upravičen. Kdor ima priliko brati razne rokopise slovenskih ljudi, se mora zgoliti nad slovenščino, ki jo pišejo. Ta jezik je že ves prepojen z vsemi mogočimi tujkama, zlasti z nekritično privzetimi srbohrvatizmi. Nekateri naši ljudje sploh ne poznajo več pristnih slovenskih besed za najnavadnejše pojme, ampak uporabljajo že dosledno srbske in hrvatske, čeprav so naše večinoma lepše in pravilnejše. Toda čiščenje bi se moralo pričeti najprej že v naših ljudskih šolah, kjer je največ plevla, ako bi naj bilo uspešno, dalje v srednjih šolah in končno v našem tisku. Naj bi bila Kalanova brošura za to nova vzpodbuda!

k. Mišel in delo. Druga številka V. letnika »Mišel in delo« objavlja razpravo Slovincusa o slovaški avtoroniji in teoriji in praksi, ki je pisana seveda Slova-

kom neprijazno, in razpravo dr. S. Bajiča o načrtu nemškega zakona o službenem razmerju. V Obzorniku je več prispevkov o zunanjih in notranji politiki, kulturnih dogodkih, jubileju »Pravnik« in pokolninskem zavarovanju. Med Poročili poročajo L. Cernelj, A. Zalokar in S. Bajič o boju Italije za mirne pogoje po knjigi S. Crespija, beograjski knjižnici »Politika i društvo« in zgodovini srednje toliške šole v Ljubljani. Ob koncu je še rubrika Dokumenti.

* Roditeljski list. V 7. številki 11. letnika te v Mariboru izhajajoče revije so razni zanimivi prispevki Anice Černejeve, Gustava Silha, Milice Ostrovske, L. Megliča, Cirila Drekonje, dr. Dolarja in dr. V. Schmidt. Številko izpopolnjuje še aktualni drobci.

k. Naš rod. Tudi sedma številka X. letnika te ljudskošolski mladini namenjene revije Mladinske Matice je pisana, tako po vsebini kakor po ilustracijah. Tone Seliskar je prispeval pesem »Učence tretjega šolskega leta«, ki jo je ilustriral E. Sajovic. A. Inželič nadaljuje svojo povest »Sirote«, K. Spurova objavlja prevod »Irlinčev dušice« bolgarskega pisatelja G. Rajčeva, P. Kunaver sestavek »Slovenski meč«, Z. Ocvirk »Pesem o srečju« itd. Ilustracije so prispevale še F. Mešič, P. Georgiev, H. Smrekar in O. Gaspari.

Gospodarstvo

Sanacija Mestne hranilnice ptujske

LIKVIDACIJA MUČNEGA VPRASANJA VOJNIH POSOJIL.

V teku zadnjih let je akcija za vzpostavitev likvidnosti Mestnih hranilnic v Sloveniji, pa tudi v sosednji Hrvaški, dosegla že precejšnje uspehe. Najprej se je sanirala Mestna hranilnica v Ljubljani, potem je dobila mestna občina mariborska 18 milijonov posojila od Hipotekarne banke, da je z njimi plačala svoje dolgeve pri svoji hranilnici, sledili so drugi zavodi, in zadnje čase je prila tudi Mestna hranilnica ptujska na vrsto, ki je bila sanacija že zelo potrebna. K vzpostavitvi likvidnosti je mestna občina sama z različnimi ukrepi zelo pripomogla, najbolj pa s svojim poslednjim korakom, ki odzema hranilnici najhujše breme, vojna posojila, ki so doslej tako zelo omejevala njeno likvidnost in ovirala poslovanje.

Za svetovne vojne je morala Mestna hranilnica v Ptuj, kakor toliko drugih samoupravnih denarnih zavodov, pod pritiskom vlade in vojske podpisati posojila za nadaljevanje itak brezupne vojne, seveda v kronah. Po prevratu so obveznice vojnega posojila postale papir brez vrednosti. Ti papirji so obremenjevali bilanco ptujske posojilnice in ovirali njen razvoj. Vsako leto se je del dobičkov porabil za odpis teh bremen, vendar je hranilnica obrestni za vojna posojila vpišala v breme mestne občine ptujske, ki je svoječasno prevzela jamstvo za ta posojila, kakor je pač bilo tudi drugod. Še leta 1927. so znašala posojila, kljub odpisom, še vedno preračunano v dinarje 3.702.749, račun jamstva za ta posojila pa 2.505.096 dinarjev. Ker jamči občina za vse obveznosti svojega zavoda, je dežansko znašal dolg iz naslova vojnih posojil 6.207.845 dinarjev. Položaj je bil torej naravnost obupen, ako se pomisli, da

je imela občina do hranilnice poleg teh še lastnih dolgov, najetih za razne potrebne investicije, za približno 2 milijona din, tako da je občina dolgovala svoji hranilnici nad 8 milijonov dinarjev.

Prihodnje leto se je vodstvo energično lotilo sanacije. Z občutnimi žrtvami, tudi mestne občine, se je dolg polagoma zmanjšal, tako da je koncem leta 1938. znašala postavka vojnih posojil le še din 1.178.402, iz naslova jamstva pa 1.610.389 skupaj torej 2.788.791 din. V dobrih desetih letih se je torej odplačalo približno 3% milijona dinarjev, dočim je deset let poprej postavka od leta do leta naraščala.

Da se zadeva dokončno spravi z dnevnega reda in se ustvarijo pogoji za boljši razvoj zavoda, sta se sedaj mestna občina in Mestna hranilnica domenili, da prevzame občina končni znesek (ostanek vojnih posojil in jamstva, t. i. 2.788.791 din) in ga spremeni v poseben dolg, ki se obrestuje po 2% in poravnava v 25 letih. S tem je torej postavka vojnih posojil likvidirana in bilanca za več kot 2% milijona razbremenjena.

Mestna občina pa je s svojim denarnim zavodom sklenila še drug aranžman, ki ni nič manj važen. Dosegel se je spoznanje, da se obrestna mera za ostala posojila občine zniža od 8% na 6%, hkrati pa se odplačilna doba podaljša od 12 na 20 let. Ker bo treba zgraditi poslopje za nov otroški vrtec in modernizirati mestno kopališče, se najame pri Mestni hranilnici novih posojil v znesku 600.000 in 200.000 din. Kljub novi obremenitvi pa se anuiteta (amortizacija posojil in obresti) ne poveča, temveč celo precej zmanjša, ker se je dosegel omenjeni aranžman.

Pereče potrebe ljutomerskih vinogradnikov

Na kvaterni torek, 28. februarja, se je vršil običajni vinski sejem in vinska razstava v Ljutomeru, ki se je krasno obnesel. Ob 9. uri je bila otvoritev razstave, kateri so prisostvovali zastopniki naših oblasti, mnogo naših strokovnjakov, vinogradnikov, kupcev in gostov. Po otvoritvi razstave se je vršilo zborovanje vinogradnikov, na katerem so se obdelala temeljito najvažnejša in najbolj pereča vprašanja za obstoj vinogorje. Obrazložile so se minimalne mezde vinčarjev, možnost izvoza našega vina v druge države, poraba vina v naši državi, osnivanje zadrugne vinske kleti v Ljutomeru, dobava cenejših galice na podlagi carine proste uvoza iz drugih držav, o obnovi vinogradov s pomočjo brezobrestnega posojila, ki naj bo lažje dosegljivo in o bodoči akciji za prodajo svežega grozdja. Kot najvažnejša zadeva je stala v ospredju zahteva po zadrugi kleti.

Na vinskem sejmu pa je ves čas od otvoritve do zaključka množica obiskovalcev poskušala izredno dobre vzorce vin, ki jih je bilo nad 200 na izbiro. Splošna sodba je bila, da tako dobrih vin v taki množini še tudi v Ljutomeru ni bilo.

Prodalo se je do 600 lit vina po ceni 5-7 din. Kupci so bili je domači trgovci in gostilničarji iz Slovenije, ki so nakupovali vino za potrebo domačega konzuma. Za lepi uspeh smo hvaležni vsem, ki so pripomogli kakor koli tej prireditvi.

Kletarska zadruga v Pesnici?

Narodno gospodarstvo v Pesnici dolni trpi na mnogih nedostatkih. Ena važnih panog našega gospodarstva je poleg sadjarstva tudi vinogradništvo. O obmejnem ozemlju je treba še posebno gledati na

dober razvoj vseh panog narodnega gospodarstva, posebno pa na sadjarstvo in vinogradništvo, od česar žive Slovenske gorice in Pesniška dolina. Onstran meje zaradi propagande naravnost vzorno skrb za gospodarski razvoj. Zato pa naj tudi naše oblasti posvečajo več pažnje obmejnemu vinogradništvu. Gospodarski krogi v Pesnici se že več let borijo za ustanovitev kletarske zadruga v Pesnici. Uresničenje pa je mogoče samo s pomočjo banovine in države. Kletarska zadruga bi enotno izvažala naša vina in dosegla mnogo boljše cene.

TECAJ ZA LICARJE IN PLESKARJE.
Zavod za pospeševanje obrta Zbornice

Sport

Naši smučarji v Italiji

V Italiji bodo v petek, soboto in nedeljo velika mednarodna tekmovalja v snuku v Sestriere. Vsak dan se bo tekmovalo na drugi progi. Na poziv Italijanske smučarske zveze je naša zveza poslala v Italijo Gorenjce, ki so tekmovali na Pohorju, in sicer Huberta Heima, Franca Koblerja, Alojza Zvana in razen teh še Cirila Pračka, ki ga bo v slučaju zadržanosti nadomestil R. Ankele.

Ker se je pri nedeljskih tekmovaljih

Otvoritev cross-country sezone v Mariboru

V Mariboru bo otvoril cross-country sezono SK Zeleničar 12. i. m. ob 10. s tekmo za seniore in mladino. Prva proga bo dolga 2500 m, druga pa 1700 m. Start in cilj bo na stadionu. Pravico tekmovala

Prve prijave za Planico

Za mednarodno tekmovalje v skokih, ki bo v Planici na mamutski skakalnici od 12 do 19. marca, so že dospele prve poimenočene prijave. Izgleda, da bo sodelovala cela mednarodna elita. Med prijavljenimi so Nemci Josef Bradl, svetovni prvak, Hans Mur, Gregor Höll, Rudolf Köhler, Heini Wisdomann in Rudolf Rieger. Poljski so prijavi Stanišlava in Andreja Maruszarsza, Andreja Czarniaka in Josipa Zanojca. Češko-Slovaška pa je odredila za svoja zastopnika Cisarža in Lukeša.

Še 2 tekmi za drž. prvenstvo

Državna prvakinja v alpski kombinaciji je Erika Heim — Juniorsko prvenstvo v Planici.

Razen tekmovalja na Pohorju je bilo tudi na Rožici tekmovalje za damsko državno prvenstvo v alpski kombinaciji. Zmagala je Erika Heim, sestra zmagovalca na Pohorju, ki je odnesla prvo mesto v snuku, slalomu in kombinaciji.

V juniorskem državnem prvenstvu v klasični kombinaciji je zmagal pri mladini Mirovec Janez (Ilirija), pri nastajajočem Hrvat Janez (I.), pri juniorjih Rožič Janez (I.) v tekmovalju v slalomu pa je odnesel prvo mesto Ravnikar Radko (Gorenjec).

Prvak Jugoslavije v SE cupu

Na seji delegatov onih zvez, ki sodelujejo v tekmovalju za SE pokal, v Carluhu je bilo sklenjeno, da bodo tekmovali po dva češkoslovaška, italijanska in madžarska

TOI v Ljubljani priredi strokovni tečaj za marmornarje in imitacije lesa za pleskarke in ličarske pomočnike. Tečaj se bo vršil v Ljubljani in prične 13. marca, traja bo okroglo tri tedne celodnevno. Poučeval bo posebni strokovnjak, ki ga je dal na razpolago Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Pragi, kjer poučuje na takih tečajih že dolgo vrsto let. Prijave s točnim naslovom je poslati Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani najkasneje do 9. marca t. l. Prijavniki dobijo podrobna pojasnila o pogojih za sprejem v tečaj v zborničnem uradu med uradnimi urami v Beethovnovi ul. 10, II. nadstropje, soba št. 27.

imajo sprinterji, skakači in metalci klubov, ki so člani JAS-a. Prijave je treba poslati do 11. t. m. ob 12. na naslov SK Zeleničarji, delavnice drž. žel, kjer se dobe tudi nadaljnja pojasnila.

kluba ter po eden jugoslovanski in romunski. Prvo kolo bo 18. junija. Naš prvak bo igral v Pragi proti drugemu češko-slovaškemu klubu. Povratna tekma bo 25. junija.

SVED ODNESEL NORVEŽANOM ZMAGO

Tekmovalju v skokih za klasično kombinacijo v Holmenkollenu je prisostvovalo 70.000 gledalcev. Startalo je 250 tekmovalcev. Po 56 letih je prvi odnesel zmago v prostih skokih Injce — Sved Eriksson. V kombinaciji pa je prvi Norvežan Hoffsbakken, dočim je svetovni prvak Berger sodeloval na 31. mestu.

Skoki: 1. Eriksson (Sv.) 226 (62,62 m.), 2. Wahlberg (Norv.) 225,7, 3. Myhr (Norv.) 223,3, 4. Birger Ruud (Norv.) 224,9, 5. Kongsgaard (Norv.) 222,10.

Kombinacija: 1. Hoffsbakken (Norv.) 437,5, 2. Skinnarland (Norv.) 437,3, 3. Oeder (Norv.) 435,5.

S Mura-Slavija 4:1 (2:0). Mariborska Slavija je v nedeljo gostovala v Murski Soboti v prijateljski tekmi proti SK Muri, ki mu je podlegla z rezultatom 4:1.

S Podzvezno prvenstvo LZSP-e v klasični kombinaciji je na Pokljuki osvojil Kerštin, ki je bil v teku prvi, v skokih na drugem mestu. V samostojnih skokih je zmagal Klančnik Karel, ki je dosegel daljavo 32,5 m.

S Svica prvak Evrope v hokeju na ledu. Pred 15.000 gledalcev je v odlični tekmi za naslov prvak Evrope v hokeju na ledu porazila v Baslu Svica Češkoslovaška v razmerju 2:0 (0:0, 1:0, 1:0), ter si s tem osvojila obenem tudi tretje mesto v svetovnem prvenstvu.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

»On ostane tukaj, se je kratko vmešala Celia. »Umitje si roke in dajte tole v red. Potrebnovala bom vašo pomoč pozneje!«

»Odpeljala je drugo ženo k vratom in jo vno vprašala: »Nekoliko uspeha?«

»Uspeha?« je bridko ponovila Denisa. »Ali je na svetu kaj takega? Ves dan sem skoraj blaznela in zdaj — se je nervozno nasmehnila — zdaj proslavljam to z ilirsko družbo.«

»To vam bo dobro delo. Pojdite se preobleči. Imam dobro misel, ki vam utegne pomagati — več misli, zares!«

»Pomagate mi neprestano,« ji je odgovorila Denisa. »Ingram mi je poslal svojega slugo, Parsonsa, da bi nam malo pomagal.«

»Ali vam je moj mladenič všeč? vzlic svojih plašnosti?« je vprašala Celia, ko sta bili zgoraj v oblačilnici.

»Gospod Keppel se zdi ljubeč fant. — Srečala sem se z nekom, ki mu je bil zelo podoben, a ne vem, kje, Denisa je vzela iz omare modro obleko barve Celijinih oči. »Napravite mi veselje, Celija! Oblecite tole. To je vaša barva.«

»Deklica je slekla svojo obleko in oblekla drugo, Denisa — življenje je preveč kratko za nepotrebne naslove, se vam ne zdi?« je prekinila vprašanje.

»Res, in jaz sploh sovražim naslov »gospa Selcottova«. Ponosna pa sem, da sem Denisa Faringdonova. — Kaj ste mi hoteli reči, Celija?«

»Štiri dni sem pri vas, a čutim kakor da se poznava že čela leta,« je rekla Celia. »Mimogrede — ali vam smem dati tistih štiri sto liber na čisto nedoločen rok?«

»Tudi jaz čutim, da ste mi davna prijateljica, Celia, toda vašega denarja ne morem sprejeti. Je — je prepozno. Morala sem stvar drugače urediti,« je rekla. »Dobro, razumem,« je odgovorila Celia. Zvonce zvonil. Pojdite, zakaj moj častilec bo ves histeričen, ako pridejo gostje in jih bo moral sprejemati.«

Gospod Keppel je gledal na množico gostov od buffetne mize, kjer je podajal pijače.

»Tamle tisti grduj je Morrington, gledališki podjetnik. Zraven njega je Quentin, avtor igre, v kateri bo gospa Selcott-

tova v kratkem nastopila,« je razlagala Celia Patu Keppelu.

»Tole je Lejla Selcottova,« je nadaljevala. »Dobra deklica, samo preveč jo tlačijo oče. Oh, vi ste se z njo že srečali? Res? — To je Mansfield, advokat, ki je zdaj prišel.«

»Kdo je to, tale distingvirani mož, nekoliko podoben Mansfieldu, samo da je lepši?« je vprašal Keppel. »Videl sem ga že nekdaj.«

»To, gospod Keppel, je največja zvezda naše družbe, slavni Vane Ingram. Ali ni srčkan? Včeraj je naglo zbolel in ni mogel nastopiti v gledališču. Mislim pa, da je že spet čisto v redu.« Začuden je zrla nanj. »Kaj? Izgubil je glas!« je vzkliznila.

»Vaš junak se je najbrže samo prav neromantično prehladil,« je menil Keppel in dodal: »Vse te ljudi ste čudovito dobro spoznali v tem kratkem času, odkar ste v Londonu.«

Celia ga je čudno pogledala. »Vsi ti ljudje so več ali manj zapleteni v Ardenovo afero. Vsaj navzoči smo bili vsi, ko je Ingram našel v svojem stanovanju Ardenovo truplo. — Zdaj prihaja gospa Willensova. Bila je tudi pri tem.«

»Halo,« je rekla čez nekaj časa. »Kdo je to, ki je zdaj prišel? Ne poznam ga in mi ni na tem, da bi ga poznala!«

»Jaz vem,« je odgovoril Keppel. »To je

neki Callington Hunt, čudak, ampak baje genij v zbiranju denarja za bolnice.«

»Hm, meni se zdi, da ga zbira bolj za sebe. — Ostanite tu Pat, kajne? Gospa Selcottova me kliče. Odišla je k vratom, kjer je stala gospa Selcottova.«

»Odstranite vse iz knjižnice, Celia,« je prosila Denisa. »Moj mož se zdaj vrne domov in bo besnel, če najde tam ljudi. Vselej piše pisma pred večerjo.«

»Dobro, bom,« je obljubila Celia. »Pojdite malo počivati, ste bledi kakor duh, Denisa.«

»Ne, moram ostati do konca,« je mornjala Denisa skozi stisnjene ustnice.

Malo pozneje so sedeli štirje možje pri bridgu v hiši kake pol milje od tod.

»Ste se že spet umaknili, doktor,« se je zasmajal eden.

Dr. Anderson si je mel utrujene oči.

»Vi bi se tudi,« je odvrnil, »ko bi bili vso noč pokonci, kakor sem bil jaz, zaposlen s prihajajočim pokolenjem. Hvala Bogu, da nimam do jutri zjutraj nič več pacientov. Halo! Kaj je to?« je vprašal, ko je zazvonil telefon. »Odgovorite zame, Curtis. Če le mogoče, recite, da me ni doma!«

»Halo! Kdo kliče?« je vpil Curtis v aparat. »Vi ste? Ne morem razumeti! Govorite glasno! — Zelena, kaj? ... Halo! Halo!«

Zanimivosti

Posledice grozne kletve v irski družini

MAŠČEVANJE KMETICE-VDOVE, KI

JE SEGLA V SEDEM POKOLENJE.

Pred nekaj dnevi so našli v podeželskem dvorcu na Irskem s prestreljenimi skemi mrtvega plemiča. Bil je to že sedmi markiz od Waterdora, ki je na tragični način izgubil življenje.

Pri markizih Waterdora je bila nekoč uslužbena kmetka vdova. Privedla je k gospodarju svojega mladega sina, da bi mu uredil nepravilno zraščeno glavo. Druga dne je mati našla sina pred hlevom obešenega.

Poisla je markiza, ga v svojem obupu poklela in klicala nanj kazen božjo za vse potomce do sedmega pokolenja.

Poleg vsi Waterdori, bodisi na posledicah avtosgestije ali po čudnem naključju, umrli nenaravne smrti. Prvi markiz je pogorel ob priliki nekega požara, drugi je padel s konja in se ubil, tretji si je razbil lobanjo, četrti je utonil, peti je bil smrtno ranjen ob neki železniški nesreči, šestega so našli prestreljenega v palači l. 1932.

S smrtjo sedmega potomca brezsrčnega markiza je kletvi kmet, deklet zadoščeno. Mark Waterdora pa je ostal brez potomcev.

Drevesa — ženini indijskih deklet

POROKA S TOPOLOM — SIMBOL

OBLJUBE VECNEGA DEVSTVA.

V Indiji je neki genialni brahman prišel na svojevrstno misel, za katero mu bodo očetje mnogih hčera hvaležni. Zamislil si je drevesa kot ženine. Indijska dekleta sklepajo zakone z drevesi in to na zelo slavnosten način. Indijska tradicija zahteva, da se mora prva poročiti najstarejša hči. Kaj pa, kadar najstarejša hčerka še ni našla ženina, najmlajše je pa že zaročena? Braniti mlajši hčerki poroko zato, ker starejša sestra še ni poročena, bi bilo nesmiselno.

Brahman je rešil vprašanje na svojevrsten način. Ženin najstarejše hčere bo drevo. To je čudno, toda v splošnem udobno, ne glede na to, da se deklet potem lahko poroči, ne da bi kurioznega

ženina vprašala, ali ima kaj proti ali nič... Nekatera drevesa sploh ne morejo stopiti v zakon. Druga drevesa izključujejo ločitev zakona. Na pr. topol. Če se mora mlado deklet poročiti s topolom, se ne more nikoli več ločiti, ostati mora svojem »soprog« zvesta do smrti. Topol je pri Indih sveto drevo in ne prenaša ločitve. Poroka s topolom je torej v Indiji simbol obljube večnega devstva...

Dekleta, ki jim usoda določi za ženina drevo, dajejo prednost palmi, ki je v Indiji moškega spola, ni sveto, temveč posvetno drevo, ki prenese tudi ločitev. Po ločitvi se deklet — prav za prav že žena — zopet lahko poroči s pravim ženinom — če ga ima...

Pisatelj dr. I. Šorli o anekdoti

Sinoči je govoril na Ljudski univerzi pisatelj g. dr. Ivo Šorli o anekdoti. O kratak, pregleden in jednat način je naznačil poslušalcem v nekaj potezah bistvo in poglavitne lastnosti te drobne literarne vrste, ki ji mogoče prav zaradi njene zunanje neznatnosti in »neuglednosti« pisatelji nikoli niso posvečali kake posebne pozornosti, temveč so jo gojili, v kolikor so jo, le za nekako zabavo, mimogrede in mogoče »za spremembo«.

In vendar predstavlja anekdota formo literarnega ustvarjanja, ki se pravilno pojmovano in oblikovano, utegne izkazati kot zelo hvalazna literarna zvrst. Kljub njeni neobsežnosti je moči duhovitemu pisatelju povedati z njo zelo mnogo, včasih celo več kakor s kako drugo književno obliko. Anekdota pa ne zahteva samo duhovitega oblikovalca, ki zna v najprimernejši zunanji in notranji formi podati snov, temveč tudi, da prikazuje mično zgodbo iz življenja osebe, oz. boje osebnosti, ki se je ob kakih dragoceni življenjski priliki »znehila« krepke, duhovite misli ali pa s svojim dejanjem in nehanjem ustvarila smešno situacijo, tako da zgodba zveni, kadar jo beremo ali pa poslušamo, na naše lice smeh in »muzanje«. Pri anekdoti je prav za prav nebitvenega pomena, ali se je stvar »res« zgodila: gre predvsem le za to, da je taka, kakor bi se lahko zgodila. Saj lahko trdimo, da je večina anekdot, in to v prav najboljši »posrečenihi«, tako rekoč iz trte izvitih, pa vendar podajajo zgodbo

v taki skladnosti in stilu junaka anekdot, da jim lahko prisodimo maksimum verjetnosti.

Pisatelj dr. Šorli je po zgoščenih označbi anekdote prečital iz svoje zbirke klopico zgodb, ki jih je vse zajel iz domačega slovenskega družabnega, kulturnega in zlasti literarnega življenja. S svojim uspešnim načinom predavanja jim je dal še več življenja, tako da so vplivale res živahno in sveže. Kajti z anekdoti je navadno tako kakor z lirčno pesmijo: preveč likrati ni dobro, naš tenko priroten čut otopi in ni več tako sposoben, sprejemati vse odtenke fines in duhovitosti, ki jih hranijo v sebi take drobne stvarce. Kakor je zgrešeno, če preberemo pesniško zbirko »v eni sapi«, tako ne more vsega sprejeti v svojo misel, če nas kdo zasuje s klopico takih drobcev: take stvari je treba prebirati, to se pravi: z njimi živeti. Vendar pa je g. dr. Šorli zlasti zaradi spreminjanja občutja pri vsaki anekdoti in menjavanja tempa vzdržal svoje poslušalstvo do konca v napeti pozornosti in dobrem razpoloženju.

1. Dubrovniški bolnišnični bodo zaprli. Dubrovčani se boje, da bo banovina zaprla bolnišnico v Dubrovniku. Zato se vsi krogi posredovali pri banovini, da tega ne stori, ker bi to bil velik udarec za Dubrovničane.

Darujte za azilni sklad PTL!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te oglase je 10 par. Družbe, ki doplačujejo in izločajo oglase d. l. — po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je 10 par. Družbe, ki ne plačujejo, se računajo d. l. — po besedi. Oglasi za enkratno objavo stane 1 par. Zvečer za male oglase se plačuje takol, kot pri naročilih, razen za te, ki vstopajo v osem skupaj s naročili ali pa so oddani na večer, za katere se plačuje 1 par. Za vse oglezane odgovore glede malih oglasov se mora obližiti zbirka za 3 dni.

Razno

Kdor hoče dobro KAVO piti, mora k »KAVALIRJU« ali »Kavalir«. Gosposka 28. 1854

ARBORIN neodendrin, mikudin. Schell-biljbran, žveplovaopnena brozga, tobacični izvleček, odajda Kmetijska družba. Melje 12. 1697

GAMBRINOVA DVORANA Vedno sveže. Tschelgijevsko. Provostna nekraška vina. Izborna meščanska kuhinja. Abonentni se sprejemajo. 1720

PASJI KONTUMAC. Nagobčniki vse oblik in velikosti. Se priporoča KRAVOS, Aleksandrova 13. 1769

ABONENTI na dobro in ceneno hrano se sprejemajo. Ruska c. 5. Smolej. 1888

ATELJE ZA PROVOZSTVO MOŠKO IZDELAVO. Priporoča se modno krojaštvo. Trubarjeva 9. 1892

OSEBE ki obiskujejo privatne stranke, dolo dober zaslužek! Ponudbe na upravo pod »Agilnost«. 1894

HIŠA na Pobrežju na prodaj, četrta uro od mesta. Polize se v upravi »Večernika«. 1787

HIŠA se ugodno proda Vodnikova ul. 28. Studenci. 1879

DVOSTANOVANJSKA HIŠA na prodaj za Rapidovim izriščem. Studenci, Delavska 19. 1779

POSESTVO NA PRODAJ dve sobi, kuhinja, gospodarsko poslopje, vrh, nekaj sadja, brijade, vodnjak, polovica na drvarnici, vse na lepem sončnem kraju. — Pobrežje, Iparčeva ul. 15. 1896

Soba odda OPREMLJENA SOBA se odda. Naslov v upravi. 1692

OPREMLJENA SOBA

se odda v centru. Naslov v upravi. 1877

Stanovanje

V dvonadstropni hiši se odda velika

SOBA IN KUHINJA z vodovodom in elektriko. zelo poceni. Gosposvska 44. Pobrežje. 1684

STANOVANJE

soba in kuhinja, takoj oddam Pobrežje. Šolska 4. 1876

IŠČEN GOSPODA

na čedno stanovanje in hranilo. Koroska 74. 1882

DVOSOBNO STANOVANJE

se takoj v najem odda. Vprašati V. okraj. Stritarjeva ulica 16-a. 1887

Soba išče

IŠČEN SOBO z vsi oskrbo v neposredni bližini Tomanove ulice. Ponudbe na upravo z navedbo cene pod »Prijaznik«. 1884

SOBO S STEDILNIKOM

Iščem za takol. Naslov upravi »Večernika«. 1890

Stanovanje išče

IŠČEN SOBO IN KUHINJO za 2 osebi v bližini mesta za 1. april. Naslov v upravi »Večernika«. 1895

Lokal

IŠČEN LOKAL na prometu za tobakno trgovino. Ponudbe na oglasni oddelček pod »Trajka«. 1891

Službo dob

POSTEN MAJER s 3 delavskimi močmi se takoj sprejme. Naslov v upravi. 1878

IŠČEN

pridno deklet z znanjem v kuhinji ter za vsa ostala hišna dela s 15. marcem. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Poštena«. 1881

Sprejem marilvega

KROJAŠKICA VAJENCA Drugo po dogovoru. Kranc Brigla, Ruše 21. 1885

IŠČEN ZASTOPNIKA

inteligentnega mladega, izobraženega, večjezna, slovenskega in nemškega jezika. — Nudim mesečni dohodek do let 4500.—. Ponudbe na upravo pod »Zastopnik«. 1886

Znanja želi

VDOVEC srednjih let, čedne postave, s stalno službo, želi znanja z vdovo ali gospodino 30 do 40 let z nekaj gotovine. Resne ponudbe na upravo »Večernika« pod »Resničnost«. 1889

Zahvala

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega sopraga, očeta, starega očeta, tasta itd., gospoda

Dr. Med. Petra pl. Chmielowskega

izrekamo tem potom našo najprisknejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo za krasne darovane vence ter za mnogobrojno častno spremstvo na zadnji poti blagega pokojnika.

Rodbini Chmielowski in Glebov.

Širite »Večernik«

Nečloveški recepti kitajske kuhinje

KAJ VSE SI NE ZMISLI KITAJEC, DA NASITI POŽREŠNI ŽELODEC.

Stari Rimljani so bili znani sladokusci. Dandanes pa poznajo kitajski recepte, od katerih se mora zgrazati vsak pameten človek.

V ponvi raztope maslo, pograbiyo kuro, raso ali gos ter jo živo postavijo v posodo! Od velike vrčine zatečejo nesrečni stivarske noge, vanje pritiska kri. Po nekaj minutah namakajo izmenoma krepilne v razne dišave in pijače ter ubogo žival znova postavijo v ponev, dokler ji ne odteče vsa kri. Pri živem telesu praženi krepilni kuretine, bogme, zavidačna vredna specialiteta!

Drug primer. Živo jagne postavijo v tesno obzidano ogrado. Zunaj te je drugi

zid, vmes zakurijo močan ogenj. K neobčutljenu postavijo lonce z vinom, sojo, kisom in drugimi približki za dober tek. V silni vročini teka jagne okrog in si gasi žejo iz loncev, dokler ne omaga in pogine. Žile so prepoljene z zaužitimi dišavami, jagne spečejo in delikatesa brezsrčnih sladokuscev pride na mizo.

Na severnem Kitajskem so žrtve gurnanov žabe. Živo žabo postavijo v krog in ježna žival pomakne od časa do časa glavo iz odprtine v pokrovu. Vsakokrat ji vlijejo v usta finega vina in druge posebno izbrane pijače. Odporna žaba pogine šele takrat, ko je že napol skuhana...

Kako vpliva spanje na naše zdravje

AMERISKI ZNANSTVENIK O VPLIVU SPANJA NA ČLOVEŠKO ŽIVLJENJE.

Natanil Klettman, profesor medicinske fakultete na čikaški univerzi, že polnih petnajst let podrobno proučuje vprašanje spanja in sanj. Lansko leto je prebil Klettman cel mesec dni v neki mračni pečini, kjer je živel v popolni temi, toda se je pri tem normalno hranil. Na ta način se je hotel prepričati, koliko spanja potrebuje človek, če nič ne dela, če se ne zabava in če živi v stalni temi. Prišel je do zaključka, da mora človek tudi v takem primeru spati normalno, torej osem ur dnevno.

Svoje sanje ter sanje in spanje neštivilnih ljudi je Klettman leta in leta proučeval, in na podlagi polzkusov z 10 tisoč ljudmi, opazujoč njihovo spanje vso noč, je prišel do naslednjih važnih spoznanj o sanjanju in spanju.

Človek hitreje in laže zaspi za časa zmerno toplih in prijetnih pomladnih in jesenskih dni. Pozimi je težje zaspati. Najtežje je zaspati poleti, ko je zelo vroče. — Zgrešeno je mišljenje, trdi ameriški znanstvenik, da je spanje pred polnočjo bolj zdravo, kakor mislijo celo mnogi medicinski strokovnjaki. Res je, da sta prvi dve uri človeškega spanja najkoristnejši in za zdravje najboljši, ker se telo tedaj res zelo odpočije. Spanje po teh dveh urah je potrebno človeku samo zato, da bi se mišice in živel malo odpočili in pomirili. Pretrano spanje, to se pravi po devet ali pa še več ur, utegne škoditi vsakomur, pa tudi najbolj zdravemu človeku bolj kakor kratko, nenormalno spanje.

Sanje so za časa spanja znamenje globokega, zdravega sna, ne pa nervoznega

in plitvega, kakor to trdijo nekateri zdravniki in medicinski strokovnjaki še danes. Tudi ni res, da popoldansko spanje vpliva na dolžino in globino rednega nočnega spanja. Popoldne je treba spati, ker se človek v veliki meri osvežuje, in po vstajanju, v poznih popoldanskih urah, dosega duševna in telesna sposobnost človeka svoj vrhunec.

V splošnem pa pravi prof. Klettman, da je najboljša ravnanje se po svojih pridobljenih izkušnjah. V življenjskih navadah si niti dva človeka nista popolnoma enaka, in vendar je zdravje ljudi razmeroma enako. Eden rad spi zgodaj zvečer in z lahko jutraj vstaja, še preden zajepe petelin, pa ni zaradi tega nič bolj zdrav kakor tisti, ki zvečer dela in hodi v posteljo šele po polnoči in ostane v prvih dopoldanskih urah. Tudi mera spanja ni za vse ljudi enaka. Nekateri so izžepani in za delo nesposobni, če ne spijo osem ur dnevno, drugim pa je dovolj pet ali šest ur in so sveži in razpoloženi za vsakršno delo. Zanimivo je, da so v prav ljudje, ki so v svojem življenju mnogo duševno delali, predvsem učenjaki in veliki pisatelji, razmeroma malo spali: kakemu Edisonu je zadostovalo štiri do pet ur na dan. In vendar so poleg vsega svojega težkega in bogatega dela dočakali celo visoko starost.

Če te potplati v novih čevljih pečejo si pomagaj takole: zbrisi čevlje znotraj s krpo, ki si jo pomočila v spirit. Ko se čevlji na zraku posuše, ponovi postopanje še parkrat.